

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Hegedűs D. Andrea pártfogó ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a dr. Visontai Csongor ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2017. november 22. napján kelt 23.P.23.618/2016/33. számú ítélete ellen a felperes részéről 35. és 39. sorszám alatt, az alperes részéről 34. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és a felperes sérelemdíj iránti keresetét elutasítja.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (Húszezer) + áfa másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 64.000 forint fellebbezési eljárási illetéket, valamint a felperes pártfogó ügyvédje, dr. Hegedűs D. Andrea (címe) ügyvéd díját a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes azzal, hogy ... -én írt e-mailjében azt állította a felperesről, hogy „pszichiátriai eset,” amiről „már papírja van”; valamint azzal, hogy ... -án intézett e-mailjében azt állította, hogy a felperes „általi 200.000 forintos zsarolás ügye,” megsértette a felperesnek a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát.

Az alperest a további jogsértéstől eltiltotta, kötelezte továbbá, hogy a fenti jogsértések miatt 15 napon belül magánlevélben kérjen bocsánatot a felperestől, és fizessen meg részére 200.000 forint sérelemdíjat.

Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 31.085 forint perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 36.000 forint eljárási illetéket, valamint 9.775 forint tanú útiköltséget az állam viseli.

Ezt meghaladóan a keresetét elutasította.

Ítéletének indokolásában idézte a Ptk. 2:42. § (1) bekezdését, 2:43. § d) pontját, 2:44. §-át, 2:45. § (1)-(2) bekezdését, 2:51. § (1) bekezdésének a) és c) pontját, 2:52. § (1), (2), (3) bekezdését, utalt a

8/1990. (IV. 23.) AB határozatban foglaltakra, valamint a PK 12. számú állásfoglalásban írtakra.

A „pszichiátriai eset, amiről már papírja van” közlés vonatkozásában arra mutatott rá, hogy ... egyértelműen azonosította a felperest, mint azt a személyt, akire a perbeli kijelentés vonatkozik. Pusztán abból, hogy a felperes nagyobb nyilvánosság előtt, az interneten véleményt szokott nyilvánítani bizonyos, a közéletet érintő kérdésekben, még nem feltétlenül következik az, hogy közéleti szereplő lenne. Még ha ekként minősülne is, az elsőként sérelmezett kijelentés megtételére nem közügyek megvitatása körében, nem közügyekkel összefüggésben került sor, így a Ptk. 2:44. §-a nem volt alkalmazható.

Az, hogy a felperesnek papírja van arról, hogy pszichiátriai eset, múltban zajlott eseményre, orvosi vizsgálatra utal, egyértelműen kideríthető ennek megtörténte, valós vagy valótlan volta, az tehát - a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat 37. bekezdésében írt szempontokat követve - tényállításnak minősül.

A sérelmezett kijelentést a PK 12. számú állásfoglalás alapján szövegösszefüggésében vizsgálva rögzítette, hogy a perbeli első e-mailnek egyedül a kereseti kérelem alapján képező, tehát a felperes által kifogásolt része vonatkozott a felperesre, a szöveg fennmaradó része egyáltalán nem őt érintette. Annak megítélésénél tehát, hogy ezen kijelentés a felperesre vonatkozóan sértő-e, nem volt jelentősége az e-mail egésze által hordozott jelentéstartalomnak, csupán a perbeli kifogásolt közlésnek.

Valakinek a szellemi, lelki állapotát érintő kedvezőtlen állítás, az elmeállapotának akkénti jellemzése, hogy az átlagos emberekénél lényegesen gyengébb, rosszabb - amit az orvosi vizsgálattal és az ezt lezáró, összegző okiratokkal kimutatott „pszichiátriai eset” fogalma kifejezésre juttat - egyértelműen sértő az érintett személy számára, az a társadalom részéről negatív értékítéletet von maga után.

Az alperes - kötelezettsége ellenére - ezen állítás valóságát a peres eljárás során nem bizonyította, sőt még csak nem is állította, hogy igaz lenne ezen közlés.

Az alperesi tényállítás tehát valótlan és sértő is egyben.

Rámutatott arra, hogy mivel a perbeli első kijelentés vonatkozásában a jóhírnév megsértése megállapítható volt, az irányadó joggyakorlatból levezethetően az emberi méltóság megsértésének megállapítására nincs lehetőség. Az emberi méltóság ugyanis olyan általános személyiségi jog, anyajog, azaz szubszidiárius alapjog, melyet a bíróságok akkor hívhatnak fel az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.

A másodikként sérelmezett közlés tekintetében arra mutatott rá, hogy egyértelműen megválaszolható az, hogy a felperes elkövette-e a zsarolás bűncselekményét oly módon, hogy abban 200.000 forint szerepelt. Ennek kimondásához az ártatlanság vélelméből kiindulva egyrészt jogerős, a felperest marasztaló büntetőbíróági határozatra volna szükség, ilyen nem született, sőt nem is indult e tárgyban büntetőeljárás a felperessel szemben. Másrészt az alperesi kijelentés alapján képező, a felperes által a ...-i tárgyaláson tett nyilatkozat tartalma nyilvánvalóan nem valósítja meg a Btk. 367. §-a szerinti zsarolás törvényi tényállási elemeit.

Az alperes - kötelezettsége ellenére - nem igazolta ezen tényállítás valóságát, sőt ezt cáfoló bizonyítékok merültek fel. Így a perbeli második kijelentés valótlan tényállításnak minősül.

Valakiről alaptalanul azt állítani, hogy bűncselekményt követett el, sértő tartalmat hordoz, ami még abban az esetben is megalapozza a jogsértés megállapítását, ha az érintett közszereplő, bár a felperes közszereplőnek nem minősül.

Az emberi méltóság sérelme vonatkozásában visszautalt az első kijelentés körében kifejtettekre, rámutatott továbbá arra, hogy az emberi méltóságot az olyan magatartások sértik, amelyek megkérdőjelezzik a jogosult emberi mivoltát, illetve elmulasztják, megtagadják azt a minimális és kötelező tiszteletet, ami az embert pusztán emberi minősége alapján megilleti. Megállapítása szerint

a másodikként sérelmezett kijelentés ilyennek nem tekinthető.

Rámutatott arra is, hogy mivel ezen alperesi kijelentés nem értékítélet, a becsület megsértésére alapítottnan előterjesztett felperesi kereset megalapozatlan.

A fentiek alapján megállapította, hogy az alperes a sérelmezett közlésekkel megsértette a felperes jóhírnevét és a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja szerinti jogkövetkezményeket alkalmazta. Ezek alkalmazhatósága tekintetében nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperes a kijelentéseket egyetlen személlyel, az e-mailek címzettjével, ... közölte. A sérelemdíj iránti igény tekintetében elsődlegesen azt hangsúlyozta, hogy az alperes marasztalásának nem volt feltétele az, hogy a felperes az őt ért hátrányt bizonyítsa. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésében írtakból levezethetően ugyanis önmagában a jogsértés ténye szankcionálható sérelemdíjjal.

A sérelemdíj mértékének meghatározásánál a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerinti szempontokat mérlegelte. Rögzítette, hogy az alperes a kijelentéseivel egyben bűncselekményt is megvalósított, a perbeli e-mailek nyomán indult büntetőeljárásban a bíróság jogerősen megállapította a bűnösséget folytatólagosan elkövetett rágalmozás vétségében. A másodikként sérelmezett kijelentéssel az alperes bűncselekmény elkövetését tulajdonította a felperesnek. Mindezekre tekintettel az alperesi jogsértés súlytalannak, bagatellnek nem értékelhető. Jelentőséget tulajdonított a jogsértés ismétlődő jellegének, vagyis annak, hogy az alperes a perbeli első kijelentés megtételét követően már a polgári per és a büntetőeljárás megindítása után írta ... a második e-mailt, benne a felperesre vonatkozó állítással.

Rögzítette, hogy a perbeli e-mailek tartalmáról a felperesen kívül ... és az ... néhány vezetője, összesen körülbelül öt személy szerzett tudomást. Az alperesi kijelentések nyomán ... felvette a kapcsolatot az egyesület elnökével, ... és érdeklődött azok valóságtartalmáról, a felperes így magyarázkodásra kényszerült, bizonygatnia kellett ... és ... irányába, hogy a közlések valótlanok. ... a felperes irányában átmenetileg gyanakvással töltötték el az alperesi állítások, azonban ez az állapot nem tartott sokáig. Ebben a körben utalt a felperesnek a 14.B.13.189/2016. számú eljárásban tett nyilatkozatára, ... ugyanezen eljárásban, továbbá a peres eljárásban tett tanúvallomására. Megállapítása szerint nem nyert bizonyítást, hogy ... a közte és az alperes közt folyamatban lévő perben való képviselőtételére a felperesnek adott megbízást ezen kijelentések miatt mondta fel, mint ahogy az sem, hogy a felperes az utóbbi hónapokban azért nem kap lehetőséget az ... jogi képviselőt ellátására, mert az alperes a kifogásolt állításokat megtette.

Ezen körülmények értékelése alapján a felperes leszállított sérelemdíj-követelését alaposnak ítélte és 200.000 forintot tartott alkalmasnak a felperest ért nem vagyoni hátrány kompenzálására.

A Pp. 81. § (1) bekezdése alapján - a pernyertesség, pervesztesség arányához igazodóan - rendelkezett a perköltség viseléséről. A pernyertességi, pervesztességi arány megállapításánál a jogsértés megállapítására és a felróhatóságtól független egyéb szankciók alkalmazására irányuló kereset tekintetében irányadó 600.000 forint pertárgyértéken felül figyelembe vette a sérelemdíj követelés értékét is, azt 300.000 forintban jelölte meg. A pernyertesség, pervesztesség arányát ennek megfelelően 55,5-44,5%-ban határozta meg az alperesre terhesebben.

Rögzítette, hogy az alperes jogi képviselővel járt el, a csatolt megbízási szerződésben foglaltak alapján 65.000 forint + áfa megbízási díjra tartott igényt. Ennek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján 55.000 forint + áfa összegre mérsékelte, tekintettel arra, hogy álláspontja szerint a 600.000 forintot pertárgyértékkel ez áll arányban. Az alperes 44,5%-os pernyertességéhez igazodóan a felperest 31.085 forint ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte az alperes részére. Megállapította, hogy a tárgyi illetékfeljegyzési jog, illetve a felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt eljárási illeték és a tanú útiköltsége a felek teljes személyes költségmentessége folytán az állam terhén marad.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes és az alperes is fellebbezéssel éltek.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítéletnek a perköltség viselése tekintetében való megváltoztatását kérte akként - tekintettel arra, hogy túlnyomó részben pernyertes lett -, hogy a felek a költségeiket maguk viselik. Indítványozta az illeték viseléséről szóló rendelkezés megváltoztatását is azzal, hogy a 36.000 forint illetéket az alperes köteles megfizetni. Kérte továbbá az első sérelmezett kijelentés vonatkozásában az emberi méltósága, a második kijelentés vonatkozásában a becsülete és az emberi méltósága megsértésének megállapítását is.

Álláspontja szerint az elmeállapotára, illetve a tudatállapotára vonatkozó kijelentés a jóhírnév sérelmét meghaladóan sérti az emberi méltóságát is, mivel az az emberi méltóság magját - az ember emberi lényegét - sérti, amennyiben az embert éppen a tudata, az agya, a gondolkodása emeli ki az állagvilágból és teszi emberré.

A bűncselekmény elkövetésére vonatkozó közlés a jóhírnevét túl az emberi méltóságát és becsületét is sérti, figyelemmel arra, hogy a bűncselekmény eleve a társadalomra veszélyes magatartás, így ha valakit bűncselekmény elkövetőjeként tüntetnek fel, értelemszerűen becstelen embernek, bűnözőnek is állítják be.

Kiemelte, hogy bár ... mindenkinek azt mondta, hogy csupán átmenetileg ingott meg a bizalma volt felesége állításainak okán, ez a bizalom azonban helyreállt, ugyanakkor azt is mondta, hogy véglegesen csak akkor fog helyreállni, ha majd jogerős ítéletet lát arról, hogy a volt felesége nem mondott igazat. Jelentősége annak van, hogy miközben ezt mondta, valójában már elkezdett ügyvédet keresni és amikor talált, rögtön fel is mondta a szerződést. Ez pedig arra utal, hogy a bizalma nem állt helyre. ..., az ... elnöke pedig tanúvallomásaiban világossá tette azt, hogy az egyesületnek nem szabad a legkisebb támadási felületet sem adnia „kifelé”, azaz amíg az ilyen és ehhez hasonló híresztelések jogerős ítéletekkel nem tisztázódnak, addig nem adnak neki újabb megbízást. A 300.000 forint sérelemdíj-követelés pontatlan fogalmazásból ered, amit utóbb pontosított akként, hogy nincs szó a követelés felemeléséről: a két kijelentés vonatkozásában együttesen 200.000 forint sérelemdíjra tart igényt.

A perben a pertárgyértékhez, illetve az igen alacsony sérelemdíj-igényhez, továbbá a tényállás igen egyszerű voltahoz igazodó reális perköltség az 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet szerinti, mérlegeléssel megállapítható alapösszeg, azaz 30.000 forint. Az elsőfokú bíróság a követeléseinek gyakorlatilag 100%-ban helyt adott: mindkét kijelentés személyiségi jogot sértő voltát megállapította, helyt adott az elégtételadásra kötelezés, az eltiltás és a sérelemdíj iránti igényének is. Az elsőfokú bíróság maga is úgy fogalmaz az „összegző” értékelésében, hogy a keresete „túlnyomórészt” alapos. Az ítélkezési gyakorlat szerint ilyen esetben a bíróság akként rendelkezik, hogy a felek a költségeiket maguk viselik.

Az alperes vonatkozásában személyes költségmentesség engedélyezéséről nincs tudomása, a le nem rótt kereseti illetéket így az alperesnek és nem a Magyar Államnak kellene viselnie. Amennyiben mégis született az alperes részére költségmentességet engedélyező határozat, kérte annak felülvizsgálatát és az alperes költségmentességének megvonását.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, elsődlegesen a felperes sérelemdíj megfizetésére irányuló kereseti kérelmének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj összegének jelentős mértékű csökkentését kérte.

Tekintettel arra, hogy a büntetőeljárásban felelőssége jogerősen megállapításra került rágalmozás vétségében, a jogsértés megállapítását nem ellenezte. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy az első- és másodfokú bíróság a cselekmény társadalomra való veszélyességét olyan alacsony fokúnak ítélte, hogy büntetést nem szabott ki, csupán megrovást alkalmazott, melyben rosszallását fejezte ki.

Hivatkozott az új Ptk. Tanácsadó Testülete által megfogalmazott többségi álláspontra, mely szerint a személyiségi jogsértés megállapítása, valamint az objektív szankciók megítélése mellett is elutasíthatja a bíróság a sérelemdíj iránti kereseti kérelmet, ha a sérelmet szenvedett felet nem érte olyan nem vagyoni hátrány, amely sérelemdíj megítélésére adhatna alapot. Utalt a BH2016.241. számú eseti döntésre és arra, hogy a személyiségi jogsértés nem nagy nyilvánosság előtt történt, nem okozott jelentős hátrányt és nem volt értékelhető jelentősége a felperes életében.

A felperes nem igazolt semmilyen jelentős hátrányt, csupán a korábbi, a régi Ptk. talaján kialakult gyakorlatra hivatkozott. A per tárgyát képező kijelentéseket a volt férjének írta egy magánlevélben, azokat nem a nagy nyilvánosságnak szánta. Ezt a tényt az elsőfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, annak ellenére, hogy a sérelemdíj megállapíthatóságának és mértékének vizsgálatakor, mint körülményt, értékelnie kellett volna.

A felperes nem támasztotta alá, hogy a sérelemdíj mértékét mire alapozottan jelölte meg az adott összegben. ... bizalma csak átmenetileg ingott meg, az e-mail jogsértő tartalmáról a felperes környezete nem szerzett tudomást, azt csak és kizárólag ..., valamint az egyesület elnöksége ismerte meg, ami igen szűk kört jelent. A felperessel szemben az egyesülethez az ügyből kifolyólag panasz nem érkezett, az egyesület bizalma jelenleg is fennáll a felperes irányában. A felperesről tehát a környezetében nem alakult ki semmilyen hátrányos megítélés, részére sérelemdíj megállapítása szükségtelen.

A sérelemdíj megállapításához elengedhetetlen a személyiséget ért nem vagyoni sérelem fennállása, amely kifejeződik testi, lelki változásokban, illetve a személyiséget körülvevő társadalmi-természeti környezetnek a személyiségre hátrányos megváltozásában. Utalt a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.387/2015/3. számú határozatában, továbbá a BDT2017.3657. számú eseti döntésben foglaltakra és arra, hogy a sérelemdíj bevezetésekor a jogalkotónak nem lehetett célja az, hogy a sérelemdíj jelentéktelen, elhanyagolható személyi sérelmeket is szankcionáljon, ugyanis ezekre az esetekre elegendőek a jogsértővel szemben alkalmazott objektív jogkövetkezmények, amelyek már önmagukban megfelelően orvosolják a jogsérelmet.

A sérelemdíj mértékének meghatározásakor az első fokon eljáró bíróság nem vette figyelembe az anyagi helyzetét és szociális körülményeit. Két gyermeket nevel és tart el egyedül úgy, hogy az egyik gyermek súlyos autista, ami nemcsak fizikailag, de anyagilag is igen megterhelő. Ez a körülmény önmagában olyan jelentős, mely megalapozná a nagyon alacsony összegű sérelemdíj megítélését. A perbeli esetben akár 10.000 forintos sérelemdíj sem tekinthető „jelképesnek”.

A felperesi fellebbezés nem alapos, az alperes fellebbezése megalapozott.

A fellebbezések az elsőfokú bíróság ítéletének a jóhírnév megsértésének megállapítására és az objektív jogkövetkezmények alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit nem érintették, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a Pp. 253. § (3) bekezdésében írtaknak megfelelően - kizárólag a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek keretei között bírálhatta felül.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel érintett körben a tényállást helyesen állapította meg, az arra alapított érdemi döntésével és levont jogi következtetéseivel azonban a másodfokú bíróság nem értett egyet, ezért az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

A sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja és egyben a jogsértéstől visszatartó, preventív magánjogi szankciója.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a Ptk. 2:52. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből az következik, hogy a sérelemdíj alkalmazásának feltétele valamilyen nem vagyoni hátrány megléte a sérelmet szenvedett fél oldalán, a jogszabályi rendelkezések helyes értelmezése alapján ugyanis a fél „az őt ért nem vagyoni sérelemért” követelhet sérelemdíjat.

Az új Ptk. tehát nem iktatta ki a nem vagyoni hátrányt, mint feltételt, a 2:52. § (2) bekezdése csupán a bizonyítási kötelezettség alól mentesítette a sérelmet szenvedett felet.

A Kúria által felállított Tanácsadó Testület is erre a megállapításra jutott, a többségi álláspont szerint személyiségi jogsértés megállapítása, valamint az objektív szankciók megítélése mellett is elutasíthatja a bíróság a sérelemdíj iránti keresetet, ha a sérelmet szenvedett felet nem érte olyan nem vagyoni sérelem, amely sérelemdíj megítélésére adhatna alapot.

Személyiségi jogsértés megállapítása esetén az alperesnek kell kimentenie magát a vonatkozó kontraktuális vagy deliktuális felelősségi mérce szerint, illetve lehetősége van arra, hogy bizonyítsa: a felperest a jogsértéssel összefüggésben nem érte olyan súlyú hátrány, amely sérelemdíj megítélését indokolná.

Erre a következtetésre a Pp. 163. § (5) bekezdése alapján a bíróság is eljuthat, ha arról hivatalos tudomása van, vagy az köztudomású ténynek tekintendő.

A felperes nem vagyoni hátrányként a ... részéről történő bizalomvesztésre, illetve arra hivatkozott, hogy az ... a sérelmezett közlések okán, azok valótlanságának tisztázásáig nem kap megbízásokat.

Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy a perben feltárt bizonyítékok azt támasztották alá, hogy ... bizalma a felperesben átmenetileg ingott meg, a felperes a perbeli képviseletét a közlések megtételét, majd azok „tisztázását” követően is ellátta. Az pedig, hogy a felperes az ... a perbeli kijelentésekre tekintettel nem kap lehetőséget jogi képviselet ellátására, igazolást nem nyert, az egyesület elnöke, ... tanúvallomása ezt nem támasztotta alá.

A felperes oldalán feltárt ezen hátrányt az elrendelt objektív szankciók orvosolják, olyan további nemvagyoni sérelem pedig, amely sérelemdíjjal lenne kompenzálandó, nem állapítható meg.

A perben felmerült adatok szerint tartós bizalomvesztés a felperes vonatkozásában nem következett be, a felperes sem ..., sem az egyesület felé különösebb magyarázkodásra nem kényszerült, azt követően, hogy ... az e-mailek megérkezését követően felhívta az egyesület elnökét, az esetleges aggályok gyorsan eloszlátásra kerültek. A felperes oldalán köztudomású tényként sem volt kimutatható olyan további nemvagyoni sérelem, amely sérelemdíj alkalmazását tenné szükségessé, erre a felperes nem is hivatkozott.

... csupán ... értesítette az e-mailekről, az azokban fogalt alperesi közlésekről, azok csak igen szűk körben váltak ismertté.

A felperes részéről csupán feltételezés az, hogy ... tanú nem volt őszinte, illetve, hogy a kifogásolt kijelentések miatt keresett másik ügyvédet. A felperes a per során maga is akként nyilatkozott, hogy ... bizalma megingott, de „miután megtudta a valóságot, tehát azt, hogy az alperes rólam szóló kijelentése teljes mértékben alaptalan és valótlan, azután a bizalma helyreállt”. (12. számú jegyzőkönyv 3. oldal) Előadta továbbá azt is, hogy amióta a kifogásolt e-mailek ... tudomására jutottak, családjogi megbízásokat nem kapott az egyesulettől. Azt azonban nem tudja, hogy ennek mi a pontos oka, az alperes e-mailben megtett állításai, vagy pusztán az, hogy kevesebb ilyen jellegű ügy érkezett. (26. számú jegyzőkönyv 5. oldal)

Az alperesi fellebbezésben foglaltakra tekintettel a másodfokú bíróság megjegyzi ugyanakkor, hogy a sérelemdíj összegszerűségének megállapításakor a fél anyagi helyzete, személyi körülményei nem vehetők figyelembe.

A Fővárosi Ítéltábla nem ért egyet azzal a felperesi fellebbezésben foglalt érveléssel, hogy az elmeállapotra vonatkozó közlés sérti az emberi méltóságot.

Az emberi méltóság az ember érinthetetlen lényegét jeleníti meg. Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy az emberi méltóságot azok a magatartások sértik, amelyek megkérdőjelezzik a jogosult emberi mivoltát, illetve amelyek elmulasztják, megtagadják azt a minimális és kötelező tiszteletet, ami az embert pusztán emberi minősége alapján megilleti. Ennek megítélése nem az érintett személyes érzékenysége, hanem egy „objektív” teszt, mérce alkalmazásával történhet.

Nyilvánvalóan sérti az emberi méltóságot az a magatartás, közlés, amely dehumanizál, közvetve

vagy közvetlenül kétségbe vonja az egyén emberi voltát, emberi minőségét. Emberi méltóságot sérthet a személy pusztán tárgyként kezelése, az egyén kiszolgáltatott helyzetével való visszaélés, az egyén személyiségének lényegét illető erős sértés, megalázás.

A perbeli esetben ilyen alperesi magatartás nem volt megállapítható, a felperes által sérelmezett első közlés, mely szerint a felperes „pszichiátriai eset”, amiről „már papírja is van” az emberi méltóság megsértésének megállapítására nem ad alapot. Egy pszichiátriai betegség fennállása nem összeegyeztethetetlen az emberi mivolttal, az erre vonatkozó valótlan közlés nem vonja kétségbe a felperes emberi minőségét.

Nem sérti az emberi méltóságot annak - valótlan - állítása sem, hogy valaki bűncselekményt követett el.

A Btk. 266. § (1) bekezdése alapján a rágalmozás vétségét az követi el, aki valakiról más előtt a becsület csorbítására alkalmas tényről állít, híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ.

A Ptk. 2:45. § (1) bekezdése szerint ugyanakkor a becsület megsértésének megállapítására - különösen - a más személy hátrányos megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás esetén kerülhet sor. A Btk, illetve a Ptk. vonatkozó tényállásai tehát nem azonosak, a becsület védelme az új Ptk.-ban már az indokolatlanul bántó, sértő véleménynyilvánításokkal kapcsolatban került megfogalmazásra. A fellebbezéssel nem támadott elsőfokú ítéleti rendelkezés szerint ugyanakkor az alperes a sérelmezett közlésekben tényállításokat tett, így a becsület megsértésének megállapítására irányuló keresetet az elsőfokú bíróság jogszerűen utasította el.

A periratokból kitűnően a felperes 300.000 forint sérelemdíjban kérte marasztalni az alperest. Keresetét eredetileg 200.000 forint vonatkozásában terjesztette elő, majd a 10. sorszámu keresetkiterjesztésében - a másodikként sérelmezett közlés okán - további 100.000 forint sérelemdíj „megítélését” kérte. A soron következő tárgyaláson keresetét ekként tartotta fenn, azt - fellebbezési előadásával ellentétben - nem pontosította, csupán az első tárgyaláson megtett egyezségi ajánlatát ismételte meg. A sérelemdíj iránti igény későbbi leszállítása ezt a pertárgyértéket már nem érinti, az elsőfokú bíróság tehát a per tárgyának értékét a sérelemdíj tekintetében helyesen állapította meg.

Ennek az illeték kiszabásánál nem volt jelentősége, hiszen az objektív jogkövetkezmények alapján figyelembe veendő pertárgyérték az igényelt sérelemdíj összege alapján meghatározható pertárgyérték mértékét meghaladta, így az eljárási illetéket az előbbi alapulvételével kellett meghatározni az Itv. 39. § (3) bekezdés b) pontja és 42. § (1) bekezdésében foglaltak szerint.

A másodfokú döntés eredményeként az elsőfokú eljárásban megváltozott a pernyertesség és pervesztesség aránya is, az 30-70 %-ban állapítható meg a felperesre terhesebben, erre tekintettel a perköltség viselésére vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés megváltoztatására nem volt lehetőség.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, az alperes fellebbezése eredményes volt, a felperes a fellebbezési eljárásban teljes pervesztéses lett. Ennek megfelelően - a Ptk. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése alapján - köteles az alperes részére másodfokú perköltség megfizetésére. A másodfokú eljárásban a pertárgy értéke a felperesi fellebbezés vonatkozásában az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontjában foglaltak alapján 600.000 forint, az alperesi fellebbezés tekintetében az Itv. 39. § (1) bekezdésben foglaltak szerint a fellebbezésben vitássá tett 200.000 forint, összesen 800.000 forint. Az alperes fellebbezési költsége jogi képviselője munkadíjából áll, melyet a Fővárosi Ítéltábla a fenti pertárgyértékhez igazodóan a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján állapított meg.

Az alperes részére az elsőfokú bíróság a 16. számú végzésével méltányosságból teljes személyes költségmentességet engedélyezett, annak megvonására a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 8. § (1) bekezdése alapján nem látott indokot.

A személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog

folytán le nem rótt, a 800.000 forint pertárgyérték alapulvételével az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján számított 64.000 forint fellebbezési eljárási illetéket a felperes személyes költségmentessége folytán a Magyar Állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-ában foglaltaknak megfelelően. Egyidejűleg megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját - pervesztességére tekintettel - az állam viseli.

Budapest, 2018. szeptember 4.

. Hercsik Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

Kepesné dr. Bekő Borbála s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő